

Research Paper

The Association of Loneliness, Child Neglect, and Parental Burnout: A Moderated Mediation Model Seyyedeh Fatemeh Mousavi ^{1*}, Gholamreza Dehshiri ²

1. Department of Psychology, Women Research Center, Alzahra University, Tehran, Iran.

2. Department of Psychology, Faculty of Education and Psychology, Alzahra University, Tehran, Iran.

Article Info:**Received:** 2025/05/02**Accepted:** 2025/08/27**PP:** 16Use your device to scan and
read the article online:**DOI:** [10.22054/jcps.2025.85632.3216](https://doi.org/10.22054/jcps.2025.85632.3216)**Keywords:**Feelings of loneliness,
neglect of children,
parental burnout, gender.**Abstract****Objective:** The current study aimed to investigate the effect of loneliness on parental neglect by the mediating role of burnout and the moderating role of gender in this relationship.**Research Methodology:** The research method was descriptive and path analysis. 142 mothers with a Mage of 40.95 and 98 fathers with a Mage of 42.61 volunteered to participate in the study using convenience sampling. The measurements included the Revised UCLA Loneliness Scale (Russell, 1980), the Child Neglect Scale (Roberts et al. 1984), and the Persian version of the Parental Burnout Scale (Mousavi et al., 2020).**Findings:** The results showed that the total effect of the relationship between loneliness and neglect of children in parents ($p < .05$) and the relationship between loneliness and burnout ($p < 0.05$) and burnout with neglect of children is significant ($p < .05$). The results showed that feelings of loneliness lead to parental neglect of children through increased burnout in parents (.95 CI [.011, .15]). The results also showed that the moderating effect of gender in the mediation model is significant, such that in fathers, the indirect effect of loneliness through increased burnout on child neglect is significant (.95 CI [-.007, .02]).**Conclusion:** Reducing feelings of loneliness in mothers can lead to positive parenting outcomes for children by reducing their feelings of exhaustion from parenting responsibilities and providing parents with sufficient attention to caring for their children.**Citation:** Mousavi, S. F. and Dehshiri, G. (2024). The Association of Loneliness, Child Neglect, and Parental Burnout: A Moderated Mediation Model. *Clinical Psychology Studies*, 15(57), 38-53.
<https://doi.org/10.22054/jcps.2025.85632.3216>***Corresponding author:** Seyyedeh Fatemeh Mousavi, Ph. D**Address:** Women Research Center, Kharazmi Building, Alzahra University, North Sheikh Bahae St., Deh-e Vanak, Tehran. Iran.**Tell:** 02185692084**Email:** f.mousavi@alzahra.ac.ir

Extended Abstract

Introduction

From the time they are born, children need parental regulation and support to regulate their physiological and behavioral functions. Therefore, inadequate, incorrect care, and neglect of children's natural needs can have significant consequences for them (Fitt et al., 2014). Neglect is the most common form of child abuse, which involves the removal of basic and primary needs by caregivers (Norouzi & Maarefvand, 2014). Children who have experienced abuse and neglect are at risk of problematic developmental, health, and psychological outcomes such as cognitive and learning problems (Pears et al., 2008). Therefore, parenting processes in the range of responsiveness-neglect of children's needs play a decisive role in parenting outcomes.

In fulfilling their daily and relentless responsibilities for their children, parents face consequences such as burnout and extreme fatigue from performing the repetitive and endless tasks of parenting. Burnout, as a chronic condition resulting from high levels of parent-related stress and affected by an imbalance between parental demands and the resources available to fulfill these demands, can lead parents to engage in child abuse and neglect behaviors, and put children at risk for short- and long-term harmful consequences (Griffith, 2022). Parents who experience financial stress or limited social support, or who lack access to resources such as childcare or other social services (Lin et al., 2022; Kerr et al., 2021), experience higher levels of burnout. Parents with social isolation symptoms may react to perceived loneliness and lack of social support in a variety of ways, including emotional unavailability, inconsistent discipline, and emotional or physical neglect of their children.

Loneliness is perceived as a painful mental experience; a national survey by the Ohio State University Wexner Medical Center (2024) found that many parents experience negative emotions such as isolation, loneliness, and burnout due to the demands of parenting, and feel unsupported in this role. Perceptions of loneliness in parents, resulting from perceived feelings of personal inadequacy, are associated with feelings of distrust or low self-esteem, or isolation and alienation in social relationships (Nowland et al., 2021). Due to feelings of helplessness, lack of psychosocial resources, feeling the burden of the child's needs, lack of support from others or support that does not meet their needs, parents provide the basis for neglecting their children (Medora et al., 2001) and fatigue from fulfilling daily parenting responsibilities. In the meantime, examining the role of gender is also noteworthy.

As primary caregivers, mothers spend more time with children and are therefore more likely to have conflict with their children (Cui et al., 2016). In the study by Mikolajczak & Roskam (2020; Mousavi, 2020), mothers had higher average levels of burnout than fathers. However, fathers were more vulnerable to the imbalance between risks and supportive parenting resources than mothers, and suffered more detrimental consequences than mothers.

The study focuses on examining feelings of loneliness, burnout in parents, and neglect of children, taking into account the moderating factor of gender, under the BR2 theoretical framework (Mikolajczak & Roskam, 2018).

A model that emphasizes the balance between support sources and risk sources in understanding burnout in parents, and when this balance is challenged in parents, or in other words, with an increase in risk sources such as the experience of loneliness in parents, predicts the experience of burnout in them and predicts adverse parenting outcomes in parents. Gender also plays a decisive role as a buffer in this regard.

Therefore, this study aims to investigate the relationship between loneliness and child neglect and the mediating role of burnout at gender levels in this model, answering the following questions:

- Is there a significant relationship between loneliness in parents and child neglect?
- Is there a significant relationship between loneliness and burnout in parents?
- Is there a significant relationship between parental burnout and child neglect?
- Does parental burnout mediate the relationship between loneliness and child neglect in parents?

Methodology

The research method is descriptive and path analysis. The research population consists of all Iranian parents with at least one child under home care, among whom, 142 mothers (59.2%) with $MSD_{age} 40.95 \pm 5.60$ with the number of children between 1-5 and 98 fathers (40.8%) with $MSD_{age} 42.61 \pm 5.51$ with the number of children between 1-4 participated in the study through voluntary.

Research Measurements

Child Neglect Scale. This scale was developed by Roskam & Larzele (2024) and adapted from the Parenting Practices Report by Robert et al. (1984) and assesses the degree of parental neglect of children in 6 items on a 5-point Likert scale from "not at all like me" (1) to "exactly like me" (5). The reliability of this scale in this study was .67 and .71 in the two groups of fathers and mothers, respectively.

Parental Burnout Assessment. This scale was developed by Roskam et al. (2017) in 23 items and includes four subscales. The reliability of this scale in this study was .94 and .95 in the two groups of fathers and mothers, respectively.

Revised UCLA Loneliness Scale. This scale is structured into 11 items on a four-point Likert scale from never (1) to often (4) by Russell et al. (1980). The reliability of this scale in this study was .82 and .81 in the two groups of fathers and mothers, respectively.

Results

The results showed that there is a positive and significant relationship between neglect and parental burnout ($r=.66$, $p<.01$), between parental burnout and loneliness ($r=.31$, $p<.01$), and between loneliness and neglect in fathers ($r=.24$, $p<.01$). There is also a positive and significant relationship between parental burnout and loneliness ($r=.21$, $p<.05$), and between loneliness and neglect ($r=.28$, $p<.01$), but there is no positive and significant relationship between parental burnout and neglect of children ($r=.09$, $p>.05$).

In examining the mediation model, the results showed that the total effect of the relationship between loneliness and neglect is significant ($\beta=.27$, $p<.01$). Also, the direct effect of loneliness on neglect is statistically significant when the burnout is held constant ($\beta=.21$, $p<.01$). Also, loneliness leads to neglect in parents through increased burnout ($\beta=.06$, CI .95 [.011, .15]).

Table1. Results of the moderated mediation model

	neglect			Parental burnout		
	<i>p</i>	<i>SE</i>	<i>b</i>	<i>p</i>	<i>SE</i>	<i>b</i>
Gender	.22	.84	1.04	.48	8.56	5.95-
Loneliness	.001	.02	.09	.005	.29	.82
Parental Burnout	.68	.007	.001	-	-	-
Loneliness*Gender	.08	.04	.08-	.82	.43	.09
Parental Burnout*Gender	.0001	.01	.08	-	-	-
R2		.28			.06	
F		19.38			5.83	

*Gender is coded as 0=mothers and 1=fathers.

In examining the moderating role of gender, the results indicate that the direct or indirect effects differ according to the levels of gender as a moderating variable, so that the direct effect of loneliness on neglect of children in fathers ($b=.54$, $p=.02$) is not significant, but the indirect effect of loneliness on neglect of children through burnout in fathers is significant ($b=.08$, [0.95, CI=.02, .18]), but in the mothers, the direct effect of loneliness on neglect ($b=.09$, $p<.001$) is significant, and the indirect effect of loneliness through increased burnout on neglect is not significant ($b=.002$, [0.95, CI=-.007, .02]).

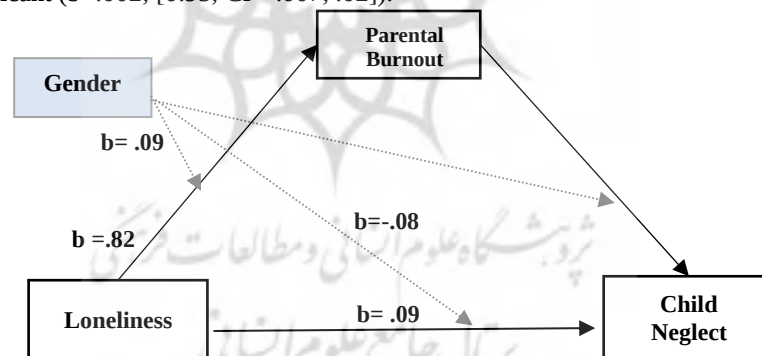

Figure 1. The moderating role of gender in the mediation model of burnout in the relationship between loneliness and child neglect

Discussion and Conclusion

The results of the present study showed that there is a positive and significant relationship between loneliness and parental burnout in both fathers and mothers. The results of this study can be considered consistent with the findings of Lin et al. (2022; Kerr et al., 2021). Parents who perceive loneliness also suffer from feelings of inadequacy in personal areas and, with a sense of self-doubt and experience isolation in social relationships (Nowland et al., 2021), feel burdened in the area of carrying out parenting responsibilities and responding to the needs of their children, and with a perception of not receiving support from others (Medora et al., 2001), feel tired and drained of energy when faced with the daily and relentless tasks of parenting.

The results of this study also showed that there is a positive and significant relationship between parental burnout and child neglect in fathers. The results of this study are consistent with the findings of Mikolajczak et al. (2018; Griffith, 2022; Gawlik et al., 2025; Schmitz & Krüger, 2023). Parents who are exhausted in their parenting role may have fewer resources to deal with various problems related to parenting. Recent research by Blanchard et al. (2021; Piraino et al., 2024) showed that emotional distance between parents and children can play an important role in maintaining parental burnout and related child maltreatment, making it difficult to interact

with children, respond to their needs, and provide consistent and quality care, reducing their sensitivity to the signs observed in their children, and disrupting their responsiveness to their needs.

The non-significant relationship between burnout and child neglect in mothers is inconsistent with various studies (Mikolajczak et al., 2018; Mousavi, 2020). However, some studies with a gender approach to burnout have shown that the BR2 mechanism operates in the same way for fathers and mothers, and fathers may be more vulnerable to an imbalance between threat and support resources and may react more strongly to burnout (Roskam & Mikolajczak, 2020). This finding requires further investigation, due to conflicting research evidence regarding gender differences, across cultural differences, and in larger samples.

The mediating role of burnout in the relationship between loneliness and neglect, the results also showed that loneliness leads to a neglectful reaction in parents by increasing burnout in parents. The study (Hubert & Aujoulat, 2018) showed that loneliness and disconnection from the surrounding world through feelings of alienation and emotional exhaustion are associated with burnout in parents, de Heer et al. (2024) also showed in a meta-analysis that parents who experience more loneliness consider themselves ineffective parents and display an unresponsive role towards their children's needs in their interactions with them.

The moderating role of gender in the mediation model was also significant, and loneliness, along with increased burnout symptoms, induced neglectful behaviors in fathers more than in mothers. This finding is consistent with the results of studies by Roskam and Mikolajczak (2020) on how fathers react differently to burnout compared to mothers. Although some studies (Mousavi, 2020) indicate differences between fathers and mothers in the level of burnout, this study shows that loneliness in fathers leads to neglect when they have reached a level of physical and mental exhaustion and the appearance of burnout symptoms, while mothers with a perception of loneliness also gradually show signs of neglect and inattention to their children.

Since every study has limitations, controlling contextual variables such as parents' age, number of children, type of parenting, etc., focusing on self-report questionnaires, especially questions related to neglect, which can be influenced by the social desirability of parents in maintaining the maternal-paternal taboo, sampling available due to ethical considerations, consent to participate in the study, parenting culture, especially ideal motherhood in Iranian culture, which can affect the answers to questions in this area, are all limitations of the study. By attracting the participation of parents in an open environment free from biased responses, penetrating the depth of their parental attitudes through mixed methods, and maximal control of contextual variables, it is suggested for future studies.

Ethical considerations

This study is part of the results of a research project approved by the responsible author at Alzahra University, and all ethical codes, including obtaining participant consent and maintaining the confidentiality of participant information, have been observed.

Author Contributions

The corresponding author was responsible for the study design, implementation, and drafting of the article, and the second author was responsible for data analysis and statistical advice.

Conflict of Interest

The authors acknowledge that there are no conflicts of interest in this study.

Acknowledgements

The researchers would like to thank all parents who participated in this study.

References

- Alto, M., Handley, E., Rogosch, F., Cicchetti, D., & Toth, S. (2018). Maternal relationship quality and peer social acceptance as mediators between child maltreatment and adolescent depressive symptoms: Gender differences. *Journal of adolescence*, 63, 19-28. Doi: 10.1016/j.adolescence.2017.12.004
- Blanchard, M. A., Roskam, I., Mikolajczak, M., & Heeren, A. (2021). A network approach to parental burnout. *Child abuse & neglect*, 111, 104826. doi:10.1016/j.chiabu.2020.104826
- Cui, N., Xue, J., Connolly, C. A., & Liu, J. (2016). Does the gender of parent or child matter in child maltreatment in China?. *Child abuse & neglect*, 54, 1-9. doi: 10.1016/j.chiabu.2016.01.003.
- de Heer, C., Bi, S., Finkenauer, C., Alink, L., & Maes, M. (2024). The association between child maltreatment and loneliness across the lifespan: a systematic review and multilevel meta-analysis. *Child maltreatment*, 29(2), 388-404. doi: 10.1177/10775595221103420.
- Gawlik, K. S., Melnyk, B. M., & Tan, A. (2025). Burnout and mental health in working parents: Risk factors and practice implications. *Journal of Pediatric Health Care*, 39(1), 41-50. DOI: 10.1016/j.pedhc.2024.07.014.

- Griffith, A. K. (2022). Parental burnout and child maltreatment during the COVID-19 pandemic. *Journal of family violence*, 37(5), 725-731. DOI: 10.1007/s10896-020-00172-2.
- Hubert, S., & Aujoulat, I. (2018). Parental burnout: When exhausted mothers open up. *Frontiers in psychology*, 9, 1021. Doi: 10.3389/fpsyg.2018.01021.
- Maarefvand, M., & Norouzi, S. (2014). Designing child neglect indicators in Iran. *Journal of Social Work*, 3(1), 3-9.dor: 20.1001.1.1735451.1393.3.1.1.2.
- Medora, N. P., Wilson, S., & Larson, J. H. (2001). Attitudes toward parenting strategies, potential for child abuse, and parental satisfaction of ethnically diverse low-income US mothers. *The Journal of Social Psychology*, 141(3), 335-348. doi: 10.1080/00224540109600555
- Mikolajczak, M., & Roskam, I. (2018). A theoretical and clinical framework for parental burnout: The balance between risks and resources (BR2). *Frontiers in psychology*, 9, 886. doi:10.3389/fpsyg.2018.00886
- Mikolajczak, M., Brianda, M. E., Avalosse, H., & Roskam, I. (2018). Consequences of parental burnout: Its specific effect on child neglect and violence. *Child abuse & neglect*, 80, 134-145. doi: 10.1016/j.chiabu.2018.03.025.
- Mousavi, S. F. (2020). Psychological well-being, marital satisfaction, and parental burnout in Iranian parents: The effect of home quarantine during COVID-19 outbreaks. *Frontiers in Psychology*, 11, 553880. Doi: 10.3389/fpsyg.2020.553880.
- Ohio State University Wexner Medical Center. (2024). Majority of parents experience isolation, loneliness and burnout. Retrieved at <https://www.news-medical.net/news/20240424/Majority-of-parents-experience-isolation-loneliness-and-burnout-survey-reveals.aspx.2-25-2025>
- Pears, K. C., Kim, H. K., & Fisher, P. A. (2008). Psychosocial and cognitive functioning of children with specific profiles of maltreatment. *Child abuse & neglect*, 32(10), 958-971. doi: 10.1016/j.chiabu.2007.12.009.
- Piraino, C., Santelices, M. P., Escobar, M. J., Oyarce, D., & van Bakel, H. J. A. (2024). Parental burnout in the context of the socio-health crisis and its relationship with abuse and neglect. *Children and Youth Services Review*, 156, 107249. doi: 10.1016/j.childyouth.2023.107249
- Roskam, I. & Larzele, R. (2024). International Investigation of Parental Burnout (Wave III). Retrieved at <https://www.uclouvain.be/en/research-institutes/ipsy/parental-burnout-research-lab>.
- Roskam, I., & Mikolajczak, M. (2020). Gender differences in the nature, antecedents and consequences of parental burnout. *Sex Roles*, 83(7), 485-498.doi: 10.1007/s11199-020-01121-5.
- Russell, D., Peplau, L. A., & Cutrona, C. E. (1980). The revised UCLA Loneliness Scale: concurrent and discriminant validity evidence. *Journal of personality and social psychology*, 39(3), 472. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.39.3.472>.

مقاله پژوهشی

بررسی رابطه بین احساس تنهایی، غفلت از فرزندان و فرسودگی والدینی: مدل میانجی تعدیل شده

سیده فاطمه موسوی^۱ ID، غلامرضا دهشیری^۲ ID

۱. دانشیار گروه روان‌شناسی و علوم تربیتی، پژوهشکده زنان، دانشگاه الزهراء(س)، تهران، ایران.

۲. دانشیار گروه روان‌شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه الزهراء(س)، تهران، ایران.

اطلاعات مقاله:

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۲/۱۲

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۶/۰۵

شماره صفحات: ۱۶

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید:

DOI: 10.22054/jcps.2025.85632.3216

واژه‌های کلیدی:

احساس تنهایی، غفلت از فرزندان، فرسودگی والدینی، جنسیت.

چکیده

زمینه و هدف: احساس تنهایی می‌تواند بر روابط والد-فرزند اثر منفی بگذارد و منجر به غفلت والدینی شود. فرسودگی والدینی در این میان نقش میانجی دارد و جنسیت نیز می‌تواند این رابطه را تعدیل کند. بر این اساس، پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه احساس تنهایی با غفلت والدین از فرزندان با توجه به نقش میانجی فرسودگی والدینی و نقش تعدیل‌کننده جنسیت انجام شد.

روش‌شناسی پژوهش: روش پژوهش توصیفی و از نوع تحلیل مسیر بود. تعداد ۱۴۲ مادر با میانگین سنی ۴۰/۹۵ و ۹۸ پدر با میانگین سنی ۴۲/۶۱ به روش نمونه‌گیری دردسترس، برای شرکت در پژوهش داوطلب شدند. ابزارهای پژوهش شامل مقیاس تجدیدنظرشده احساس تنهایی یوسالای (راسل و همکاران، ۱۹۸۰)، مقیاس غفلت از فرزندان (رابرت و همکاران، ۱۹۸۴) و نسخه فارسی سنجش فرسودگی والدینی (موسوی و همکاران، ۲۰۲۰) بودند.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که رابطه تنهایی و غفلت از فرزندان در والدین ($p < 0.05$) و نیز رابطه بین احساس تنهایی و فرسودگی ($p < 0.05$) و احساس فرسودگی با غفلت از فرزندان معنادار است ($p < 0.05$). نتایج نشان داد که احساس تنهایی از طریق افزایش فرسودگی در والدین منجر به غفلت از فرزندان در والدین می‌شود ($CI [95/0.011/0.115]$). نتایج همچنین نشان داد رابطه تعدیل‌کننده جنسیت در مدل واسطه‌ای معنادار است، بدین ترتیب که در گروه پدران، رابطه غیرمستقیم احساس تنهایی از طریق افزایش فرسودگی بر غفلت از فرزندان معنادار است ($CI [95/0.007/0.02] -$).

نتیجه‌گیری: کاهش احساس تنهایی در مادران می‌تواند با کاستن از احساس خستگی آن‌ها از مسئولیت‌ها فرزندپروری پیامدهای والدگری مثبتی برای فرزندان به همراه داشته و توجه کافی برای مراقبت از فرزندان در والدین فراهم نماید.

استناد به این مقاله: موسوی، سیده فاطمه، و دهشیری، غلامرضا. (۱۴۰۳). بررسی رابطه بین احساس تنهایی، غفلت از فرزندان و فرسودگی والدینی: مدل میانجی تعدیل شده. مطالعات روان‌شناسی بالینی، ۱۵(۵۷)، ۳۸-۵۳. <https://doi.org/10.22054/jcps.2025.85632.3216>

Clinical Psychology Studies is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

*نویسنده مسئول: سیده فاطمه موسوی

نشانی: گروه روان‌شناسی و علوم تربیتی، پژوهشکده زنان، دانشگاه الزهراء(س)، تهران، ایران.

تلفن: ۰۲۱۸۵۶۹۳۰۸۴

پست الکترونیکی: f.mousavi@alzahra.ac.ir

کودکان از زمانی که متولد می‌شوند برای تنظیم کنش‌های فیزیولوژیکی و رفتاری نیازمند به تنظیم‌گری و حمایت والدین هستند، والدینی که نقشی تنظیم‌کننده برای فرزندان را ایفا نمی‌کنند، محیطی آسیب‌پذیر برای فرزندان خود رقم می‌زنند، لذا، مراقبت ناکافی، نادرست و حاکی از غفلت از نیازهای طبیعی فرزندان می‌تواند پیامدهای قابل توجهی برای آن‌ها داشته باشد (فیت^۱ و همکاران، ۲۰۱۴). از این‌رو، غفلت رایج‌ترین شکل کودک‌آزاری محسوب می‌شود که حذف نیازهای اساسی و اولیه کودک توسط مراقبین مفهوم کلیدی در غفلت از کودکان را شامل می‌شود (نوروزی و معارف‌وند، ۱۳۹۳). انجمن روان‌شناسی آمریکا بی‌توجهی (غفلت از) به کودک را با «عدم توجه، مراقبت یا محبتی که برای رشد طبیعی کیفیت‌های فیزیکی، عاطفی و فکری کودک ضروری است و معمولاً حاصل بی‌تفاوتی، نادیده گرفتن، یا نقص مراقبان کودک است» مرتبط می‌داند (وندنیاس^۲، ۲۰۰۷). برآوردهای جدید نشان می‌دهد که تقریباً از هر ۱۰ کودک ۴-۲ ساله در خانه، ۴ نفر تعامل پاسخگو یا تحریک کافی دریافت نمی‌کنند، به این معنی که ممکن است غفلت عاطفی و احساس جدایی، ناامنی و مسائل رفتاری را تجربه کنند که احتمالاً تا بزرگسالی ادامه می‌یابد (یونیسف^۳، ۲۰۲۴).

کودکانی که آزار و غفلت را تجربه کرده‌اند، در معرض خطر پیامدهای مشکل‌ساز رشدی، سلامتی و روانی چون مشکلات شناختی و یادگیری (پیرز^۴ و همکاران، ۲۰۰۸)، بی‌توجهی و نقص در عملکردهای اجرایی (آرسنالت^۵ و همکاران، ۲۰۱۴)، طرد همسالان (کیم و سیکتی^۶، ۲۰۱۰)، علائم درونی‌سازی چون اضطراب و افسردگی (فیت و همکاران، ۲۰۱۴)، و اختلال استرس پس از سانحه هستند (ولچر-زیمیرنگ^۷ و همکاران، ۲۰۱۲) و در بزرگسالی همچنان در معرض خطر ابتلا به اختلالات روانپزشکی، گرایش به سوءمصرف مواد، بیماری‌های جدی پزشکی و بهره‌وری اقتصادی پایین‌تر هستند (جانسون-رید^۸ و همکاران، ۲۰۱۲). به‌گونه‌ای که در آینده والدینی با رفتارهای خشن، توهین‌آمیز، تکانشی و خصمانه برای فرزندان خود خواهند بود (انگلند و سوسمان-استیلن^۹، ۱۹۹۶). از این‌رو، فرایندهای فرزندپروری در گستره پاسخگویی-غفلت از نیازهای فرزندان نقش تعیین‌کننده‌ای در پیامدهای والدینی دارد.

والدین در انجام مسئولیت‌های روزانه و بی‌وقفه فرزندان، با چالش‌های فراوانی مواجه‌اند و در ایجاد موازنه بین منابع حمایتگر و عوامل خطر در نمایش والدگری کارآمد، با انبوهی از عوامل خطری مواجه می‌شوند که اگر منابع حمایت‌کننده لازم برای مقابله سازگانه را در دسترس نداشته باشند، با پیامدهای چون فرسودگی و خستگی مفرط از انجام وظایف پرتکرار و تمامی‌ناپذیر فرزندپروری روبرو می‌شوند. در چنین شرایطی، تهی شدن از انرژی جسمی و روانی و فاصله‌گیری از فرزندان و بی‌تفاوتی به خواسته‌های آن‌ها از نشانگان طبیعی فرسودگی در آن‌ها ظاهر شده و تداوم می‌یابد. نتایج مطالعه میکولایچک^{۱۰} و همکاران (۲۰۱۹) نشان داد که فرسودگی در والدین به احساس ناامیدی، درماندگی و بی‌انگیزگی والدین برای تعامل با فرزندان و تکمیل وظایف والدین منجر می‌شود، همچنین، تأثیر نامطلوبی بر تعاملات زوجین و تأثیر خاص‌تری بر پیامدهای مربوط به فرزند چون غفلت و خشونت و فرار از منزل و افکار خودکشی دارد (میکولایچک^{۱۱} و همکاران، ۲۰۱۸). فرسودگی به عنوان یک وضعیت مزمن ناشی از سطوح بالای استرس مرتبط با والدین و متأثر از عدم تطابق بین خواسته‌های والدین و منابع موجود برای تحقق این خواسته‌ها، می‌تواند والدین را وادار به رفتارهای سوءاستفاده و غفلت از فرزند نموده، و کودکان را در معرض خطر پیامدهای مضر کوتاه و بلندمدت قرار دهد (گریفت^{۱۲}، ۲۰۲۲). نتایج مطالعات گاولیک^{۱۳} و همکاران (۲۰۲۵؛ اشمیتز و کروگر^{۱۴}، ۲۰۲۳) نیز تأیید نمود که فرسودگی والدینی به طور معناداری خطر بیش‌تر بدرفتاری با کودک را در والدین پیش‌بینی می‌کند.

تعدادی از عوامل خطر برای فرسودگی والدین شناسایی شده است؛ والدینی که دارای ویژگی‌های روانی و شخصیتی خاصی هستند (غلامی حسنارودی و همکاران، ۱۴۰۲؛ سورکیلا و همکاران، ۲۰۲۰) یا والدینی که استرس مالی و یا حمایت اجتماعی محدودی را تجربه می‌کنند، یا به منابعی مانند مراقبت از کودک یا سایر خدمات اجتماعی دسترسی ندارند (لین^{۱۵} و همکاران، ۲۰۲۲؛ کر^{۱۶} و همکاران، ۲۰۲۱) فرسودگی بالاتری را تجربه می‌کنند. بر این اساس، به نظر می‌رسد والدین فاقد روابط اجتماعی قوی و یا برخوردار از روابط عاطفی ضعیف با افراد مهم

¹.Feit, M.

².VandenBos, G.

³.UNISEF

⁴.Pears, K. C.

⁵.Arseneault, L.

⁶.Kim, J.

⁷.Wechsler-Zimring, A.

⁸.Jonson-Reid, M.

⁹.Egeland, B., & Susman-Stillman, A.

¹⁰.Mikolajczak, M.

¹¹.Mikolajczak, M.

¹².Griffith, A. K.

¹³.Gawlik, K. S.

¹⁴.Schmitz, S. C. & Krüger, P.

¹⁵.Lin, G. X.

¹⁶.Kerr, M. L.

زندگی پیامدهای فرسایش در رفتارهای والدگری را نیرومندتر و پربسامدتر تجربه کنند. یکی از شواهد پژوهشی دال بر این احتمال، مطالعات انجام‌شده در خصوص اثرات همه‌گیری کووید-۱۹ و قرنطینه خانگی بر فرسودگی در والدین است (موسوی^۱، ۲۰۲۰؛ گریفث، ۲۰۲۲)، با این تفاوت که قرنطینه خانگی اثرات کاهش مواجهه‌های اجتماعی و دسترسی به منابع حمایت فیزیکی برای مراقبت را بر فرسودگی نشان می‌دهد، اما احتمالاً اثرات تنهایی و ادراک از نابرخورداری از شبکه روابط عاطفی بر احساس فرسایش والدین به مراتب نیرومندتر و پیامدهای نامطلوب‌تری را در پی داشته باشد. والدین با نشانه انزوای اجتماعی ممکن است با ادراک تنهایی و فقدان حمایت اجتماعی به طرق مختلف، از جمله عدم دسترسی عاطفی، انضباط ناپایدار، غفلت عاطفی یا فیزیکی نسبت به فرزندانشان واکنش نشان دهند. والدینی که از حمایت اجتماعی برخوردار نباشند، فرصت‌های کمتری برای مقابله با استرس و چالش‌های مربوط به فرزندپروری داشته، لذا تهدیدات بیش‌تری از حیث غفلت برای فرزندان‌شان به‌شمار می‌روند، موضوعی که به نظر می‌رسد در چرخه معیوب و تکرارشونده بین‌نسلی قابل تفسیر است. یک فراتحلیل بر ۵۲ مطالعه نشان داد افرادی که سابقه بدرفتاری در کودکی داشتند، احساس تنهایی بیش‌تری را تجربه کرده، والدینی ناکارآمد و غیرپاسخگو برای فرزندان‌شان را به نمایش می‌گذارند (دی‌هیر^۲ و همکاران، ۲۰۲۴).

تنهایی به عنوان یک تجربه ذهنی دردناک ادراک می‌شود؛ زمانی که ارتباطات اجتماعی یک فرد نیازهای بین‌فردی او را از نظر کیفیت یا کمیت دوستی یا تماس اجتماعی برآورده نمی‌کند (پپلاو و پرلمن^۳، ۱۹۸۲). تنهایی را می‌توان در حضور دیگران تجربه کرد، این سازه با معیارهای عینی ارتباط اجتماعی مانند انزوای اجتماعی و اندازه شبکه اجتماعی متفاوت است (ون‌بارسن^۴ و همکاران، ۲۰۰۱). مطالعه تنهایی در والدین و اثرات آن بر پیامدهای والدگری یکی از زمینه‌های تحقیقاتی کم‌تر مطالعه شده است. یک پیمایش ملی جدید انجام شده توسط مرکز پزشکی وکسنر^۵ (۲۰۲۴) در دانشگاه ایالتی اوهایو نشان داد بسیاری از والدین عواطف منفی چون انزوا، تنهایی و فرسودگی متأثر از تقاضاهای والدگری را تجربه می‌کنند، و در ایفای این نقش احساس عدم حمایت می‌کنند. حدود دوسوم از آن‌ها (۶۶٪) در انجام تقاضاهای فرزندپروری احساس انزوا و تنهایی می‌کنند و از همین حیث، حدود ۶۲ درصد احساس می‌کنند که از مسئولیت‌های خود به‌عنوان والد خسته شده‌اند، تقریباً از هر پنج نفر (۳۸٪) دو نفر احساس می‌کنند کسی را ندارند که از آن‌ها در نقش والدین حمایت کند. طی فراتحلیل نولند^۶ و همکاران (۲۰۲۱) بر ۱۱۳ مطالعه برگزیده از ۲۵۶۶ مطالعه، مشاهده شد که تنهایی والدین با تنهایی تجربه‌شده در سایر گروه‌ها متفاوت است و تأثیرات بین‌نسلی و مستقیمی بر سلامت روان والدین و فرزند دارد. ادراک تنهایی در این گروه، نتیجه احساس بی‌کفایتی‌های شخصی قلمداد شده، با احساس بی‌اعتمادی یا عزت نفس پایین یا انزوا و بیگانگی در روابط جمعی همراه است (نولند^۷ و همکاران، ۲۰۲۱). والدین به دلیل احساس درماندگی، کمبود منابع روانی-اجتماعی، احساس سنگینی نیازهای کودک، عدم حمایت دیگران یا حمایت‌هایی که نیازهای آن‌ها را برآورده نمی‌کند، زمینه‌ساز بی‌توجهی به فرزندان (مدورا^۸ و همکاران، ۲۰۰۱) و خستگی از ایفای هرروزه مسئولیت‌های فرزندپروری است. به نظر می‌رسد والدینی که تنهایی را تجربه می‌کنند ممکن است با تجربه احساس انزوا، سوءتفاهم و عدم حمایت، شرایط تجربه هیجاناتی چون افزایش احساس غم، ناامیدی و فرسودگی را نیز برای خود فراهم سازند، از همین‌رو، برخی مطالعات نشان دادند ارتباط اجتماعی فراتر از زیرسیستم والدین یا زوجین قادر است اثرات تنهایی را بر استرس والدین تعدیل کند (گارسیا^۹ و همکاران، ۲۰۲۵). در این میان، بررسی نقش جنسیت نیز قابل توجه است.

برخی مطالعات حاکی از نقش جنسیت در فرسودگی در والدین است، مادران به عنوان مراقبان اولیه، زمان بیش‌تری را با کودکان می‌گذرانند و بنابراین احتمال تعارض با فرزندان‌شان بیش‌تر است (سیو^{۱۰} و همکاران، ۲۰۱۶)، در مطالعه رزکام و میکولایچک (۲۰۲۰؛ موسوی، ۲۰۲۰) سطح متوسط بالاتر فرسودگی در بین مادران بیش‌تر از پدران بود، با این حال، پدران نسبت به مادران در برابر عدم تعادل بین خطرات در برابر منابع حمایت‌کننده والدگری آسیب‌پذیرتر بودند، و پیامدهای زیانبارتری نسبت به مادران متحمل می‌شدند. به طور خاص، افکار فرار و خودکشی و همچنین رفتارهای غفلت‌آمیز نسبت به کودکان در پدران فرسوده بیش از مادران معنادار بود (رزکام و میکولایچک^{۱۱}، ۲۰۲۰). پدران بیش از مادران از آزار فیزیکی و مادران بیش از پدران از آزار روانی استفاده می‌کنند (سیو و همکاران، ۲۰۱۶)، که این نوع واکنش پدران، به عدم تجربه کافی در حل تعارضات کودکان به دلیل سطوح پایین مشارکت آن‌ها در والدگری نسبت داده شده است (ساندرز-ریدریگوز^{۱۲}،

¹. Mousavi, S. F.

². de Heer, C.

³. Peplau, L. A., & Perlman, D.

⁴. Van Baarsen, B.

⁵. Ohio State University Wexner Medical Center

⁶. Nowland, R.

⁷. Nowland R.

⁸. Medora, N. P.

⁹. Garcia, A. S.

¹⁰. Cui, N.

¹¹. Roskam, L., & Mikolajczak, M.

¹². Sanchez-Rodriguez, M. I.

۲۰۲۱). انتقال بین‌نسلی تجربه تنهایی والدین نیز با تنهایی اجتماعی و عاطفی کودک (جونتیل و وارس^۱، ۲۰۰۹)، به ویژه بین مادر و فرزندان نیز تأیید شده است (ون روکل^۲ و همکاران، ۲۰۱۰) و با مهارت‌های ضعیف حل مسئله در فرزندان (آلویک^۳، ۲۰۱۴) و اضطراب اجتماعی (استدینتز و اپکینز^۴، ۲۰۰۶) به ویژه در فرزندان دختر ارتباط دارد. اگرچه به استناد به نظریه دلبستگی بتوان روابط بین احساس تنهایی در والدین، اختلال در فرایند والدگری و ارتکاب رفتارهای غفلت‌آمیز نسبت به فرزندان را تبیین نمود و اشاره کرد والدینی که در شبکه دلبستگی ایمن به مراقب اصلی خود با اختلال مواجه‌اند، با احتمال بیش‌تری در ایجاد پیوند عاطفی ایمن و پاسخگو با فرزندان خود و به تبع آن تعاملات سازنده بدون نادیده‌گرفتن نیازهای فرزندان با مشکل مواجه هستند؛ با این حال، بررسی احساس تنهایی، فرسودگی در والدین و غفلت از فرزندان با در نظر گرفتن عامل تعدیل‌گر جنسیت ذیل چارچوب نظری BR2^۵ (میکولایچک و رزکام^۶، ۲۰۱۸)، در این مطالعه مورد توجه است. مدلی که بر توازن بین منابع حمایتی و منابع خطر در فهم فرسودگی در والدین تأکید دارد و زمانی که این موازنه در والدین دچار چالش شود، یا به عبارتی با افزایش منابع خطر چون تجربه تنهایی در والدین، تجربه فرسودگی را آن‌ها پیش‌آگهی نموده و پیامدهای نامطلوب فرزندپروری را در والدین پیش‌بینی می‌کند، جنسیت نیز در این میان، به عنوان حائل نقشی تعیین‌کننده دارد. فرسودگی در والدین، حوزه‌ای پژوهشی نوپاست که در اکثر قریب به اتفاق مطالعاتی که تاکنون انجام شده است به عنوان پیامد والدگری تحت تأثیر متغیرهای پیش‌آیندی مورد مطالعه قرار گرفته است، تمرکز بر نقش میانجی فرسودگی و پیش‌بینی‌کنندگی آن برای پیامدهای نامطلوب فرزندپروری و اثر بر فرزندان و بررسی سطوح آن در پدران و مادران به عنوان موضوعی نو، می‌تواند دانشی به نظام دانشی پویا در این حوزه بیفزاید. از این‌رو، این مطالعه با هدف بررسی رابطه تنهایی با غفلت از فرزندان و نقش میانجی فرسودگی در سطوح جنسیت در این مدل، به این پرسش‌ها پاسخ دهد که:

- آیا بین تنهایی در والدین و غفلت از فرزندان رابطه معناداری وجود دارد؟
- آیا بین تنهایی و فرسودگی در والدین رابطه معناداری وجود دارد؟
- آیا بین فرسودگی والدینی و غفلت از فرزندان رابطه معناداری وجود دارد؟
- آیا فرسودگی والدینی، رابطه بین تنهایی و غفلت از فرزندان را در والدین میانجی‌گری می‌کند؟

روش‌شناسی پژوهش

روش پژوهش توصیفی و از نوع تحلیل مسیر است. جامعه پژوهش را کلیه والدین ایرانی دارای حداقل یک فرزند تحت مراقبت در منزل تشکیل می‌دهند که بر اساس خوداظهاری سابقه اختلال روانپزشکی یا بستری ندارند که از آن میان، ۱۴۲ مادر (۵۹/۳٪) با میانگین و انحراف استاندارد سنی $40/95 \pm 5/60$ و ۹۸ پدر (۴۰/۸٪) با میانگین و انحراف استاندارد سنی $42/61 \pm 5/51$ به روش داوطلب برای رضایت در پژوهش شرکت نمودند. از بین ۱۴۲ مادر، ۱ نفر بین ۶-۷۰ کلاس، ۲۱ نفر بین ۲۱-۳۰ کلاس، ۲۳ نفر بین ۱۵-۱۲ کلاس و ۹۴ نفر بالاتر از ۱۵ کلاس تحصیلات داشتند، ۸۰ نفر دارای شغل درآمدزا و ۴۴ نفر بدون شغل بودند، ۳۶ نفر دارای یک فرزند، ۷۴ نفر دارای ۲ فرزند، ۲۷ نفر دارای سه فرزند و ۴ نفر دارای پنج فرزند بودند.

از بین ۹۸ پدر، ۹ نفر بین ۱۲-۶۰ کلاس، ۱۸ نفر بین ۱۵-۱۲ کلاس، ۶۶ نفر بالاتر از ۱۵ کلاس تحصیلات داشته، ۷۹ نفر دارای شغل درآمدزا و ۱۹ نفر بدون شغل یا بازنشسته بودند. ۲۵ نفر دارای یک فرزند، ۵۶ نفر دارای دو فرزند، ۱۲ نفر دارای سه فرزند و ۵ نفر دارای چهار فرزند بودند.

ابزار سنجش، فرایند اجرای پژوهش و روش تحلیل داده‌ها

مقیاس غفلت از فرزندان: این مقیاس توسط رزکام و لارزل^۷ (۲۰۲۴) در موج سوم مطالعه بین‌المللی فرسودگی در والدین، از گزارش شیوه‌های فرزندپروری^۸ ساخته شده توسط رابرت^۹ و همکاران (۱۹۸۴) با هدف ارزیابی ارزش‌ها، نگرش‌ها و اهداف والدین در مورد فرزندپروری اقتباس شده است، این مقیاس در ۶ گویه در طیف لیکرت پنج‌درجه‌ای از اصلاً شبیه من نیست (۱) تا دقیقاً شبیه من است (۵) میزان بی‌توجهی به فرزندان و غفلت از آن‌ها توسط والدین را مورد ارزیابی قرار می‌دهد. نمونه‌ای از گویه‌های آن عبارتند از: «وقتی فرزند/انم غمگین، ترسیده یا مضطرب هستند، به آن‌ها دل‌داری نمی‌دهم» و «آنقدر مشغول هستم که نمی‌توانم به نیازها یا سوالات فرزند/انم پاسخ دهم». پایایی این

¹. Junttila, N., & Vauras, M.

². Van Roekel, E.

³. Alvik, A.

⁴. Stednitz, J. N., & Epkins, C. C.

⁵. balance between risks and resources (BR2)

⁶. Mikolajczak, M., & Roskam, I.

⁷. Roskam, I. & Larzele, R.

⁸. Child-rearing Practices Report (CRPR)

⁹. Roberts, G. C.

مقیاس، در مطالعه با استفاده از روش بازآزمایی در بازه زمانی هشت‌ماهه، ۰/۷۰ گزارش شده است (رابرت و همکاران، ۱۹۸۴). پایایی این مقیاس در این مطالعه در دو گروه پدران و مادران به ترتیب ۰/۶۷ و ۰/۷۱ به‌دست آمد.

سنجش فرسودگی والدینی^۱: این مقیاس توسط رزکام و همکاران (۲۰۱۷) در ۲۳ عبارت و شامل چهار خرده‌مقیاس (بیزاری از نقش والدینی، احساس خستگی مفرط، تقابل با خود والدینی در گذشته و فاصله عاطفی از فرزندان) ساخته شد و طی آزمون بین‌فرهنگی در ۴۱ کشور نشان داد از پایایی و روایی قابل قبولی در کشورها برخوردار است. نمونه‌ای از عبارات این مقیاس عبارتند از: «ز این نوع پدر/مادری که به آن تبدیل شده‌ام، شرم‌نده‌ام» و «فکرکردن به هر کاری که باید برای فرزند(ان)م انجام بدهم، برایم خسته‌کننده است». نسخه فارسی این مقیاس توسط موسوی و همکاران (۲۰۲۰) بر روی والدین ایرانی اعتباریابی شد و پایایی آن در حد ۰/۸۲ گزارش شد. پایایی این مقیاس در این مطالعه در دو گروه پدران و مادران به ترتیب ۰/۹۴ و ۰/۹۵ به‌دست آمد.

مقیاس تجدیدنظرشده تنهایی UCLA^۲: این مقیاس در ۱۱ گویه در طیف لیکرت چهاردرجه‌ای از هرگز (۱) تا اغلب (۴) توسط راسل^۳ و همکاران (۱۹۸۰) تنظیم شده است. شش گویه شامل گویه‌های ۱، ۲، ۵، ۶ و ۹ به صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شود. نمونه گویه‌های آن عبارتند از: «احساس می‌کنم کنار گذاشته شده‌ام» یا «افرادی هستند که واقعاً مرا درک می‌کنند». در مطالعه راسل و همکاران (۱۹۸۰) روایی همگرای این مقیاس با مقیاس افسردگی بک ۰/۶۲ و روایی واگرایی آن با مقیاس عزت نفس ۰/۴۹- و پایایی آن با استفاده از آلفای کرونباخ ۰/۹۴ محاسبه شد. پایایی این مقیاس در این مطالعه در دو گروه پدران و مادران به ترتیب ۰/۸۲ و ۰/۸۱ به‌دست آمد.

روش اجرای پژوهش

پرسشنامه‌ها در گروه‌های مرکب از والدین به اشتراک گذاشته شد و پس از بیان اهداف مطالعه، از آن‌ها دعوت می‌شد تا صادقانه نظر خود را نسبت به عبارات پرسشنامه‌ها بیان کنند. به شرکت‌کنندگان در خصوص محرمانه‌ماندن اطلاعات شخصی آن‌ها اطمینان داده شده بود و در هر زمان که تمایل داشتند می‌توانستند از مطالعه انصراف دهند.

برای تحلیل داده‌های به‌دست‌آمده و آزمون فرض‌های پژوهش با استفاده از نرم‌افزار SPSS27 و افزونه PROCESS از روش‌های توصیفی (میانگین و انحراف استاندارد) و آمار استنباطی (تحلیل مسیر) استفاده شد.

یافته‌ها

برای بررسی روابط میانجی بین متغیرها از مدل افزونه ۴/۳ PROCESS (هایز^۴، ۲۰۱۷) استفاده شد. در جدول ۱ ماتریس همبستگی بین متغیرهای مورد مطالعه ارائه شده است.

جدول ۱. ماتریس همبستگی بین متغیرهای پژوهش در دو جنس*

متغیر	۱	۲	۳	میانگین (N=۹۸)	انحراف استاندارد (N=۹۸)	F	p
۱ فرسودگی والدینی	-	۰/۶۶**	۰/۳۱**	۱۰/۸۷	۱۷/۳۴	۱/۶۱	۰/۲
۲ غفلت والدینی	۰/۰۹	-	۰/۲۴**	۷/۳۷	۲/۴۴	۵/۰۷	۰/۰۳
۳ احساس تنهایی	۰/۲۱*	۰/۲۸**	-	۱۹/۳۹	۵/۷۲	۲/۴۹	۰/۱
میانگین (N=۱۴۲)	۱۳/۱۹	۴/۱۷	۴/۳۳	-	-	-	-
انحراف استاندارد (N=۱۴۲)	۱۹/۳۸	۰/۸۹	۱۰/۲۸۷/۰۲	-	-	-	-

**p= ۰/۰۱، *p= ۰/۰۵

*ضرایب همبستگی در سمت چپ بالای ماتریس مربوط به پدران و ضرایب همبستگی در سمت راست پایین ماتریس مربوط به مادران است.

چنانچه از جدول ۱ مشاهده می‌شود بین غفلت از فرزندان و فرسودگی والدینی ($r=0/66, p<0/01$)، بین فرسودگی والدینی و احساس تنهایی ($r=0/31, p<0/01$) و بین احساس تنهایی و غفلت از فرزندان در پدران رابطه مثبت و معناداری وجود دارد ($r=0/24, p<0/01$). این جدول همچنین نشان می‌دهد که رابطه مثبت و معناداری بین فرسودگی والدینی و احساس تنهایی ($r=0/21, p<0/05$)، بین احساس تنهایی و غفلت از فرزندان ($r=0/28, p<0/01$) رابطه مثبت و معناداری در مادران وجود دارد، اما بین فرسودگی والدینی و غفلت از فرزندان رابطه مثبت و معناداری مشاهده نشد ($r=0/09, p>0/05$). این جدول نشان می‌دهد که پدران نمرات بالاتری در غفلت از فرزندان نسبت به

¹. Parental Burnout Assessment (PBA)

². Revised UCLA Loneliness Scale

³. Russell, D.

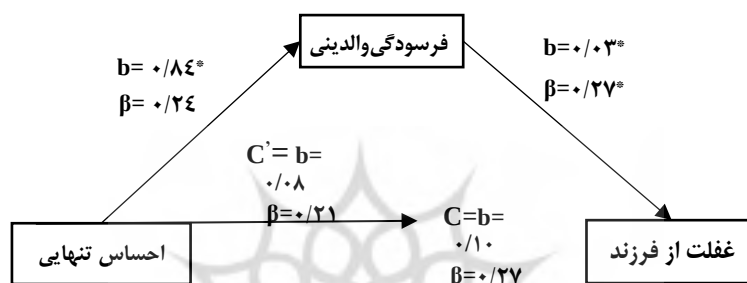
⁴. Hayes, A. F.

مادران کسب کردند $[F(1,238)=5/07, p \leq 0/03]$ ، اما بین مادران و پدران در نمرات فرسودگی والدینی $[F(1,238)=1/61, p > 0/2]$ و احساس تنهایی $[F(1,238)=2/49, p > 0/1]$ تفاوت معناداری مشاهده نشد.

به‌منظور بررسی نقش واسطه‌ای فرسودگی در رابطه بین احساس تنهایی و غفلت از فرزندان از مدل ۴ افزونه PROCESS استفاده شد که نتایج آن در جدول ۲ و شکل ۱ ارائه شده است. معنی‌داری رابطه غیرمستقیم، با استفاده از روش خودگردانی با ۵۰۰۰ بار نمونه‌گیری (بوت‌استرپ) و محاسبه فاصله اطمینان ۹۵ درصدی بررسی شد.

جدول ۲. نتایج تحلیل میانجی

غفلت از فرزندان			فرسودگی والدینی			متغیر
β	SE	b	β	SE	b	
۰/۲۱	۰/۰۲	۰/۰۸	۰/۲۴*	۰/۲۱	۰/۸۴	احساس تنهایی
۰/۲۷	۰/۰۰۷	۰/۰۳	—	—	—	فرسودگی والدینی
۰/۱۴			۰/۰۶			R^2
۱۹/۴۷**			۱۴/۸۶*			F

شکل ۱. نقش میانجی فرسودگی در رابطه بین احساس تنهایی و غفلت از فرزندان در والدین

چنان‌چه از جدول ۲ مشاهده می‌شود اثر کلی رابطه احساس تنهایی و غفلت از فرزندان معنادار است $(\beta = 0/27, p < 0/01)$. همچنین، اثر مستقیم احساس تنهایی بر غفلت از فرزندان در شرایطی که متغیر میانجی فرسودگی ثابت نگه داشته شده باشد، از لحاظ آماری معنادار است $(\beta = 0/21, p < 0/01)$. نتایج این جدول نشان داد که رابطه احساس تنهایی با فرسودگی در والدین معنادار $(\beta = 0/24, p < 0/01)$ و رابطه فرسودگی با غفلت از فرزندان نیز معنادار است $(\beta = 0/27, p < 0/05)$. از این رو، مشاهده می‌شود که رابطه میانجی فرسودگی والدینی در رابطه بین فرسودگی و غفلت از فرزندان در والدین جزئی است.

در بررسی نقش واسطه‌ای فرسودگی والدینی در رابطه بین احساس تنهایی و غفلت از فرزند مشاهده شد که احساس تنهایی از طریق افزایش فرسودگی در والدین منجر به غفلت از فرزندان در والدین می‌شود $(\beta = 0/06, CI [0/01, 0/15], 0/95)$.

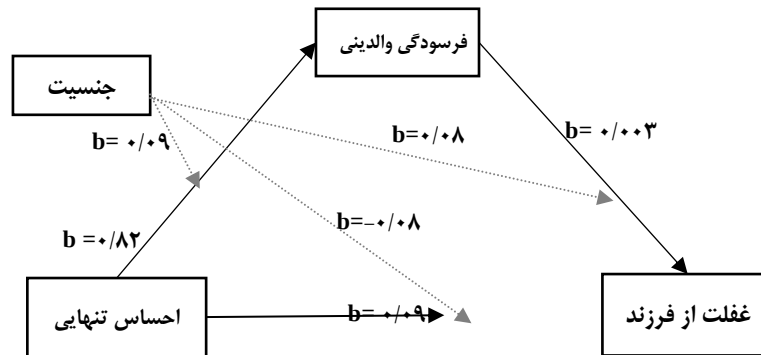
جدول ۳. نتایج مدل میانجی تعدیل‌شده

غفلت از فرزندان			فرسودگی والدینی			پیش‌بین‌ها
p	SE	b	p	SE	b	
۰/۲۲	۰/۸۴	۱/۰۴	۰/۴۸	۸/۵۶	-۵/۹۵	جنسیت
۰/۰۰۱	۰/۰۲	۰/۰۹	۰/۰۰۵	۰/۲۹	۰/۸۲	احساس تنهایی
۰/۶۸	۰/۰۰۷	۰/۰۰۳	—	—	—	فرسودگی والدینی
۰/۰۸	۰/۰۴	-۰/۰۸	۰/۸۲	۰/۴۳	۰/۰۹	احساس تنهایی*جنسیت
۰/۰۰۰۱	۰/۰۱	۰/۰۸	—	—	—	فرسودگی والدینی*جنسیت
۰/۲۸			۰/۰۶			R^2
۱۹/۳۸			۵/۸۳			F

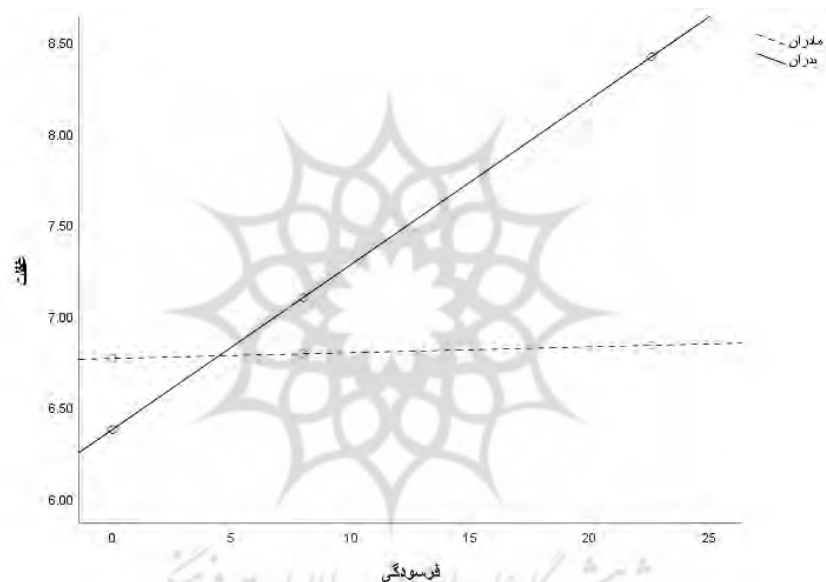
*جنسیت به صورت ۰=مادران و ۱=پدران کدگذاری شده است.

به‌منظور بررسی نقش تعدیل‌کننده جنسیت در مدل واسطه‌ای فرسودگی در رابطه بین احساس تنهایی و غفلت از فرزندان، با استفاده از مدل ۵۹ در افزونه PROCESS، نتایج حاکی از متفاوت بودن اثرات مستقیم یا غیرمستقیم با توجه به سطوح جنسیت به عنوان متغیر تعدیل‌کننده است، بدین ترتیب که اثر مستقیم احساس تنهایی بر غفلت از فرزندان در پدران $(b = 0/02, p = 0/54)$ معنادار نیست، اما

اثر غیرمستقیم احساس تنهایی بر غفلت از فرزندان به واسطه فرسودگی در پدران معنادار است ($b=0/08$, $CI=0/95$ [0/02, 0/18])، اما در گروه مادران، اثر مستقیم احساس تنهایی بر غفلت از فرزندان ($b=0/09$, $p<0/001$) معنادار و اثر غیرمستقیم احساس تنهایی از طریق افزایش فرسودگی بر غفلت از فرزندان معنادار نیست ($b=0/002$, $CI=0/95$ [-0/007, 0/02]) (شکل ۳-۲، جدول ۳).

شکل ۲. نقش تعدیل‌کننده جنسیت در مدل واسطه‌ای فرسودگی در رابطه بین احساس تنهایی و غفلت از فرزندان

شکل ۳. تعامل جنسیت با فرسودگی و غفلت از فرزندان در والدین

بحث و نتیجه گیری

نتایج مطالعه حاضر نشان داد بین احساس تنهایی و فرسودگی والدینی هم در پدران و هم مادران رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. اگرچه مطالعاتی در بررسی رابطه این دو سازه انجام نشده است، اما تلویحاً می‌توان نتایج این مطالعه را با یافته‌های لین و همکاران (۲۰۲۲)؛ کر و همکاران، (۲۰۲۱) همسو دانست و این‌گونه تبیین کرد که والدینی که در دنیای ذهنی‌شان، خود را تنها و بدون شبکه‌ای از روابط عاطفی حمایت‌کننده ادراک می‌کنند، در بهره‌گیری از دوستان و افراد نزدیک پیرامون برای کمک به ایفای نقش والدگری و کاستن از بار فشارهای ناشی از مراقبت احساس محرومیت می‌کنند، لذا به تنهایی مجبورند تمامی مسئولیت‌های ناشی از فرزندپروری را به دوش بکشند. احساس تنهایی صرف‌نظر از نبود شبکه روابط اجتماعی، با ادراک ذهنی از برآورده‌نشدن نیازهای عاطفی فرد، خستگی ناشی از تقاضاها و خواسته‌های فرزندپروری را بر والدین مضاعف نموده و به تدریج فرد را در حصار از عواطف منفی یأس و ناامیدی، افسردگی، خشم جایجایی شده بر فرزندان، نادیده‌گرفتن خود و نیازهای فرزندان قرار می‌دهد. والدینی که ادراک تنهایی دارند، در حوزه‌های شخصی نیز از احساس بی‌کفایتی رنج می‌برند و با احساس بی‌اعتمادی به خود و تجربه انزوا در روابط جمعی (نولند و همکاران، ۲۰۲۱)، در حوزه انجام مسئولیت‌های فرزندپروری و پاسخگویی به نیازهای فرزندان نیز احساس سنگینی داشته و با ادراک عدم دریافت حمایت از دیگران (مدور و همکاران، ۲۰۰۱) در مواجهه با وظایف روزمره و بی‌وقفه فرزندپروری احساس خستگی و تهی‌شدن از انرژی دارند.

نتایج این مطالعه همچنین نشان داد بین فرسودگی والدینی و غفلت از فرزندان به ویژه در پدران رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. نتایج این مطالعه با یافته‌های میکولایچک و همکاران، ۲۰۱۸؛ گریفث، ۲۰۲۲؛ گاولیک و همکاران، ۲۰۲۵، اشمیتز و کروگر، ۲۰۲۳ همسوست. فرسودگی والدینی با نشانگانی چون خستگی مفرط از وظایف فرزندپروری، تهی شدن از انرژی روانی و فاصله هیجانی از فرزندان موجب بی‌توجهی والدین به نیازهای خود و فرزندانشان می‌شود. والدین فرسوده از اینکه مجبورند هر صبح با فرزندانشان مواجه شوند، و یک روز دیگر با مسئولیت‌های تمامی‌ناپذیر فرزندان دست‌وپنجه نرم کنند، انرژی لازم برای توجه به نیازهای روانی فرزندان را نداشته، به برآورده ساختن نیازهای حداقلی آن‌ها اکتفا نموده و حتی برخی از پاسخگویی به نیازهای اولیه و اساسی فرزندانشان نیز سرباز می‌زنند. آن‌ها دیگر آن پدر و مادر سابق نیستند، با تصویر والدینی گذشته خود تطابق ندارند و گاه به فرزندانشان ابراز می‌کنند که خواستنی نبوده و در حین نیاز فرزندان دردسترس و پاسخگو نیستند. پیراینو^۱ و همکاران (۲۰۲۴) نیز نشان دادند که هرچه میزان علائم فرسودگی در والدین وخیم‌تر و حادث‌تر باشد، خطر سوءرفتار با فرزندان بیش‌تر خواهد بود. والدینی که در نقش والدینی خود خسته شده است، ممکن است منابع کمتری برای مواجهه با مشکلات مختلف مرتبط با فرزندپروری داشته باشد. پژوهش‌های اخیر توسط بلانچارد^۲ و همکاران (۲۰۲۱)؛ پیراینو و همکاران، (۲۰۲۴) نشان داد که فاصله عاطفی بین والدین و فرزندان، می‌تواند نقش مهمی در حفظ فرسودگی در والدین و بدرفتاری مرتبط با کودک داشته باشد، این امر تعامل با فرزندان، پاسخگویی به نیازهای آن‌ها و ارائه مراقبت‌های مداوم و با کیفیت را دشوار می‌کند، حساسیت آن‌ها را به نشانه‌های مشاهده‌شده در فرزندانشان کاهش داده و پاسخگویی به نیازهایشان را با اختلال مواجه می‌سازد.

رابطه غیرمعنادار بین فرسودگی و غفلت از فرزندان در مادران در این مطالعه برخلاف شواهد پژوهشی ذکرشده در سطور پیشین است. به ویژه این که مادران به عنوان مراقبان اصلی فرزندان، روزانه و بی‌وقفه با مسئولیت‌های والدگری سروکار دارند و به طور طبیعی همانطور که پژوهش‌های متعدد نیز نشان دادند فرسودگی و خستگی از وظایف فرزندپروری در آن‌ها بیش از پدران است (میکولایچک و همکاران، ۲۰۱۸؛ موسوی، ۲۰۲۰)، با این حال، برخی مطالعات با رویکرد جنسیتی به مقوله فرسودگی، نشان دادند مکانیسم BR2 برای پدران و مادران به یک شکل عمل می‌کند، و چه بسا پدران در برابر عدم تعادل بین منابع تهدید و منابع حمایتی آسیب‌پذیرتر هستند و ممکن است واکنش شدیدتری به فرسودگی نشان دهند (رزکام و میکولایچک، ۲۰۲۰)، به دلیل شواهد پژوهشی متناقض در خصوص تفاوت‌های جنسیتی، این امر در گستره تفاوت‌های فرهنگی و در نمونه‌های بزرگ‌تر نیازمند بررسی و مطالعه بیش‌تر است.

نقش واسطه‌ای فرسودگی در رابطه بین احساس تنهایی و غفلت از فرزندان، نیز نتایج نشان داد احساس تنهایی با افزایش فرسودگی در والدین، منجر به واکنش غفلت از فرزندان در والدین می‌شود. یافته‌های برخی مطالعات (مرکز پزشکی وکسسر، ۲۰۲۴) نشان دادند که احساس تنهایی با خستگی مفرط و هیجانی ناشی از فرسودگی که مشتمل بر کمبود انرژی و کمبود منابع عاطفی است، مرتبط است. استرس، غرق شدن در عواطف منفی، نارضایتی و خستگی از احساسات منفی عجین با فرسودگی است که به یکباره رخ نمی‌دهد، بلکه حاصل عواطف منفی تدریجی، و کاهش منابع عاطفی فرد برای مقابله با چالش‌های روزمره فرزندپروری است. والدینی که احساس تنهایی می‌کنند و خود را در دنیای فاقد رابطه عاطفی و همدلی با افراد مهم زندگی احساس می‌کنند، در انواع چالش‌های زندگی که نیازمند حمایت اجتماعی‌اند و از جمله مسئولیت‌های فرزندان خود را دست تنها می‌بینند. مطالعه (هوبرت و آجولات^۳، ۲۰۱۸) نشان داد احساس تنهایی و قطع ارتباط با دنیای پیرامون از طریق احساس غریبگی و احساس خستگی هیجانی با فرسودگی در والدین مرتبط می‌شود، از آنجایی که یافته‌ها در این زمینه محدود هستند، جهت اثر در این یافته‌های محدود مشخص نیست، حتی ممکن است استرس در والدین منجر به تنهایی یا احساس تنهایی شود یا احساس تنهایی در والدین استرس/پریشانی والدین را افزایش دهد. با همه این توصیفات، با غرق شدن والد در چرخه تنهایی-فرسودگی، خستگی بیش‌تر-حس غریبگی بیش‌تر، کنش‌های خودآسیبی و آسیب‌رسانی به دیگران در والدین بیش‌تر می‌شود و حین مواجهه با خواسته‌های بی‌قفه فرزندان با رفتارهای خشم، بی‌تفاوتی، بی‌توجهی و نادیده‌گیری نیازهای فرزندان پاسخ می‌دهند. دی‌هیر و همکاران (۲۰۲۴) نیز طی فراتحلیلی نشان داد والدینی که احساس تنهایی بیش‌تری را تجربه می‌کنند، خود را والدینی ناکارآمد دانسته و در تعامل با فرزندانشان، چهره‌ای غیرپاسخگو و غافل از نیازهای آن‌ها به نمایش می‌گذارند.

نقش تعدیل‌کننده جنسیت در مدل واسطه‌ای مورد مطالعه نیز معنادار بود و احساس تنهایی با افزایش نشانگان فرسودگی، رفتارهای غفلت‌آمیز در پدران را بیش از مادران برمی‌انگیخت. این یافته با نتایج مطالعات رزکام و میکولایچک (۲۰۲۰) در خصوص نحوه واکنش متفاوت پدران نسبت به فرسودگی در مقایسه با مادران همسوست. اگرچه برخی مطالعات (موسوی، ۲۰۲۰) حاکی از تفاوت پدران و مادران در میزان فرسودگی والدینی است، این مطالعه نشان می‌دهد زمانی تنهایی در پدران منجر به غفلت از فرزند می‌شود که آن‌ها به حدی از فرسودگی جسمی و روانی و بروز نشانگان فرسایش والدینی رسیده باشند، در حالی که مادران با ادراکی از تنهایی نیز به تدریج علائمی از غفلت و

¹. Piraino, C.

². Blanchard, M. A.

³. Hubert, S., & Aujoulat, I.

بی‌توجهی به فرزند از خود نشان می‌دهند. مطالعه آلتو^۱ و همکاران (۲۰۱۸) در رابطه بین غفلت و احساس تنهایی نیز تایید می‌کند که دختران نسبت به پسران، در برابر تجربه تنهایی آسیب‌پذیرترند.

زمانی که والدین احساس تنهایی و انزوا می‌کنند به این باور می‌رسند که نیازهایشان برآورده نمی‌شود و این همان چیزی است که به فرزندانشان نیز تسری می‌دهند؛ احساس مستمر تنهایی و خستگی مداوم، تحریک‌پذیری و احساس ناامیدی فراگیر و به شکل عمیق‌تر تهی‌شدن از انرژی روانی در تعامل با فرزندان، انجام تعهدات روزانه یا حفظ روابط شخصی را دشوار می‌سازد؛ از آنجایی که پدران مراقبت دائمی از فرزندان را برعهده ندارند و تنها قسمت کم‌تری از شبانه‌روز را با فرزندشان سپری می‌کنند، به طور طبیعی علائم فرسودگی کم‌تری نسبت به مادران تجربه کرده، لذا در زمان‌های حضور نزد فرزندانشان، در پاسخدهی به نیازهای آن‌ها پذیرا تر عمل می‌کنند و گویی زمان حضور فراغتی برای جبران زمان‌های غیبت آن‌ها در توجه به درخواست‌ها و تقاضاهای فرزندانشان محسوب می‌شود. پدرانی که خود را از تعاملات اجتماعی و حمایت‌های عاطفی بریده می‌بینند، احساس غرق‌شدن و استرس بیش‌تری کرده، فقدان ارتباط و درک از سوی اطرافیان می‌تواند باعث شود که سفر در مسیر پدری حتی دلهره‌آورتر شود. این ترکیبی از انزوا و فرسودگی یک چرخه معیوب ایجاد می‌کند که در آن یکی دیگری را تشدید می‌کند، در چنین شرایطی موجهی از عواطف منفی، قادر است منجر به بریده‌شدن از اطرافیان مهم زندگی مثل همسر و فرزندان شده و زمانی که نیازهای خود فرد تحت‌الشعاع احساس تنهایی قرار می‌گیرد، بالطبع نیازهای دیگری و از جمله فرزندان در مرکز توجه نبوده و نوعی بی‌مهری و بی‌تفاوتی نسبت به فرزندان ابراز می‌شود.

بررسی مکانیسم اثرگذاری تنهایی بر پیامدهای والدگری در پدران و مادران از عرصه‌های مطالعاتی نیازمند بررسی و دقت بیش‌تر است؛ به ویژه امروزه که نقش‌های پدری و مادری دستخوش تغییراتی گردیده و پدران همچون گذشته صرفاً مسئولیت‌های بیرون از خانه را برعهده ندارند و در وظایف فرزندپروری مشارکت فعالانه‌تری نسبت به گذشته دارند، مطالعه فرسودگی در آن‌ها در رابطه با متغیرهای روانی و فرهنگی از اهمیت زیادی پیدا می‌کند که پیشنهاد می‌شود در مطالعات آتی و به ویژه با رویکرد پدیدارشناسانه مورد توجه محققان قرار گیرد.

از آنجایی که هر مطالعه با محدودیت‌هایی همراه است، کنترل متغیرهای زمینه‌ای چون سن والدین، تعداد فرزندان، نوع والدگری و...، تمرکز بر پرسشنامه‌های خودگزارشی به ویژه پرسش‌های مرتبط با غفلت از فرزندان که می‌تواند تحت تاثیر مطلوبیت اجتماعی والدین در حفظ تابوی مادری-پدری قرار گرفته باشد، نمونه‌گیری دردسترس به دلیل رعایت ملاحظات اخلاقی رضایت برای شرکت در مطالعه، فرهنگ والدگری به ویژه مادری آرمانی در فرهنگ ایرانی که می‌تواند پاسخدهی به پرسش‌های این حوزه را متأثر سازد، همگی از محدودیت‌های مطالعه است که با جلب مشارکت والدین در محیطی باز و بدور از پاسخ‌های سوگیرانه، نفوذ به عمق نگرش‌های والدینی در آن‌ها از طریق روش‌های آمیخته و کنترل حداکثری متغیرهای زمینه‌ای برای مطالعات آتی پیشنهاد می‌شود.

با عنایت به یافته‌های پژوهش حاضر، آموزش والدین برای ایجاد و حفظ پیوندهای عاطفی و روابط اجتماعی صمیمانه و حمایت‌آمیز و یاری طلبیدن از دیگران مهم زندگی در ایفای مسئولیت‌های خطیر و بی‌قفه فرزندپروری و انجام مداخلات آموزشی و بالینی توس متخصصان بالینی و خانواده‌درمانگران برای کاستن از رنج احساس تنهایی به عنوان یک احساس ذهنی درون‌سازی‌شده در والدین می‌تواند زمینه‌ساز کاهش خستگی از وظایف والدگری و به تبع آن کاستن از رفتاری غفلت‌آمیز نسبت به فرزندان شود.

ملاحظات اخلاقی

این پژوهش بخشی از نتایج طرح پژوهشی مصوب نویسنده مسئول در دانشگاه الزهراء^(س) به شماره مصوب جلسه ۵۴۵ شورای پژوهش به شماره ۰۴/۳/۳۱۰ است و تمامی اصول اخلاقی پژوهش اعم از کسب رضایت شرکت‌کنندگان و حفظ محرمانگی اطلاعات شرکت‌کنندگان رعایت شده است.

حامی مالی

این پژوهش با حمایت مالی دانشگاه دانشگاه الزهراء^(س) انجام شده است.

مشارکت نویسندگان

نویسنده مسئول مسئول طراحی مطالعه، اجرا و تهیه پیش‌نویس مقاله و نویسنده دوم مسئول تحلیل داده و ارائه مشاوره آماری بودند.

تعارض منافع

نویسندگان اذعان دارند که هیچ گونه تضاد منافی در این پژوهش وجود ندارد.

سپاسگزاری

محققان از کلیه والدین شرکت‌کننده در پژوهش حاضر قدردانی می‌نمایند.

¹.Alto, M.

References

- غلامی حسارودی، مطهره، فاتحی نازنین، موسوی، سیده فاطمه. (۱۴۰۲). نقش میانجی‌گر تنظیم هیجان در رابطه بین صفات شخصیتی روان‌رنجورخویی و وظیفه‌شناسی با فرسودگی والدینی در مادران شهر تهران در بازه زمانی ۱۴۰۱-۱۴۰۲: یک مطالعه توصیفی. *مجله دانشگاه علوم پزشکی رفسنجان*. ۲۲ (۱۰): ۱۰۱۹-۱۰۳۶. Doi: 10.61186/jrums.22.10.1019
- معارف‌وند، معصومه، و نوروزی، سارا. (۱۳۹۳). طراحی شاخص‌های بی‌توجهی کودک در ایران. *فصلنامه مددکاری اجتماعی*، ۳ (۱)، ۹-۳. doi: [20.1001.1.1735451.1393.3.1.1.2](https://doi.org/10.1001.1.1735451.1393.3.1.1.2).
- Alto, M., Handley, E., Rogosch, F., Cicchetti, D., & Toth, S. (2018). Maternal relationship quality and peer social acceptance as mediators between child maltreatment and adolescent depressive symptoms: Gender differences. *Journal of adolescence*, 63, 19-28. Doi: 10.1016/j.adolescence.2017.12.004
- Arseneault, L., Cannon, M., Fisher, H. L., Polanczyk, G., Moffitt, T. E., & Caspi, A. (2011). Childhood trauma and children's emerging psychotic symptoms: a genetically sensitive longitudinal cohort study. *American journal of Psychiatry*, 168(1), 65-72. DOI: 10.1176/appi.ajp.2010.10040567.
- Blanchard, M. A., Roskam, I., Mikolajczak, M., & Heeren, A. (2021). A network approach to parental burnout. *Child abuse & neglect*, 111, 104826. doi:10.1016/j.chiabu.2020.104826
- Cui, N., Xue, J., Connolly, C. A., & Liu, J. (2016). Does the gender of parent or child matter in child maltreatment in China?. *Child abuse & neglect*, 54, 1-9. doi: 10.1016/j.chiabu.2016.01.003.
- de Heer, C., Bi, S., Finkenauer, C., Alink, L., & Maes, M. (2024). The association between child maltreatment and loneliness across the lifespan: a systematic review and multilevel meta-analysis. *Child maltreatment*, 29(2), 388-404. doi: [10.1177/10775595221103420](https://doi.org/10.1177/10775595221103420).
- Egeland, B., & Susman-Stillman, A. (1996). Dissociation as a mediator of child abuse across generations. *Child Abuse & Neglect*, 20(11), 1123-1132. DOI: 10.1016/0145-2134(96)00102-0
- Feit, M., Joseph, J., & Petersen, A. C. (Eds.). (2014). *New directions in child abuse and neglect research*. Committee on Child Maltreatment Research, Policy, and Practice for the Next Decade: Phase II; Board on Children, Youth, and Families; Committee on Law and Justice; Institute of Medicine; National Research Council.
- Garcia, A. S., Lavender-Stott, E. S., Carotta, C. L., Liu, H. L., Nguyen, V. O., & Timm-Davis, N. (2025). Loneliness, parenting stress, and the buffering effect of social connectedness. *The Family Journal*, 33(1), 93-103. DOI: [10.1177/10664807241251433](https://doi.org/10.1177/10664807241251433).
- Gawlik, K. S., Melnyk, B. M., & Tan, A. (2025). Burnout and mental health in working parents: Risk factors and practice implications. *Journal of Pediatric Health Care*, 39(1), 41-50. DOI: 10.1016/j.pedhc.2024.07.014.
- Griffith, A. K. (2022). Parental burnout and child maltreatment during the COVID-19 pandemic. *Journal of family violence*, 37(5), 725-731. DOI: 10.1007/s10896-020-00172-2.
- Hayes, A. F. (2017). *Introduction to mediation, moderation, and conditional process analysis: A regression-based approach*. Guilford publications.
- Hubert, S., & Aujoulat, I. (2018). Parental burnout: When exhausted mothers open up. *Frontiers in psychology*, 9, 1021. Doi: 10.3389/fpsyg.2018.01021.
- Jonson-Reid, M., Kohl, P. L., & Drake, B. (2012). Child and adult outcomes of chronic child maltreatment. *Pediatrics*, 129(5), 839-845. DOI: 10.1542/peds.2011-2529.
- Junttila, N., & Vauras, M. (2009). Loneliness among school-aged children and their parents. *Scandinavian Journal of Psychology*, 50(3), 211-219. doi: 10.1111/j.1467-9450.2009.00715.x.
- Kerr, M. L., Fanning, K. A., Huynh, T., Böttö, I., & Kim, C. N. (2021). Parents' self-reported psychological impacts of COVID-19: Associations with parental burnout, child behavior, and income. *Journal of pediatric psychology*, 46(10), 1162-1171. DOI: 10.1093/jpepsy/jsab089.
- Kim, J., & Cicchetti, D. (2010). Longitudinal pathways linking child maltreatment, emotion regulation, peer relations, and psychopathology. *Journal of child psychology and psychiatry*, 51(6), 706-716. Doi:10.1111/j.1469-7610.2009.02202.x.
- Lin, G. X., Goldenberg, A., Arian, G., Brytek-Matera, A., Czepczor-Bernat, K., Manrique-Millones, D., ... & Gross, J. J. (2022). Reappraisal, social support, and parental burnout. *British Journal of Clinical Psychology*, 61(4), 1089-1102. DOI: 10.1111/bjc.12380.
- Medora, N. P., Wilson, S., & Larson, J. H. (2001). Attitudes toward parenting strategies, potential for child abuse, and parental satisfaction of ethnically diverse low-income US mothers. *The Journal of Social Psychology*, 141(3), 335-348. doi: 10.1080/00224540109600555
- Mikolajczak, M., & Roskam, I. (2018). A theoretical and clinical framework for parental burnout: The balance between risks and resources (BR2). *Frontiers in psychology*, 9, 886. doi:10.3389/fpsyg.2018.00886
- Mikolajczak, M., Brianda, M. E., Avalosse, H., & Roskam, I. (2018). Consequences of parental burnout: Its specific effect on child neglect and violence. *Child abuse & neglect*, 80, 134-145. doi: 10.1016/j.chiabu.2018.03.025.

- Mikolajczak, M., Gross, J. J., & Roskam, I. (2019). Parental burnout: What is it, and why does it matter?. *Clinical Psychological Science*, 7(6), 1319-1329. Doi:10.1177/2167702619858430.
- Mousavi, S. F. (2020). Psychological well-being, marital satisfaction, and parental burnout in Iranian parents: The effect of home quarantine during COVID-19 outbreaks. *Frontiers in Psychology*, 11, 553880. Doi: 10.3389/fpsyg.2020.553880.
- Mousavi, S. F., Mikolajczak, M., & Roskam, I. (2020). Parental burnout in Iran: Psychometric properties of the Persian (Farsi) version of the Parental Burnout Assessment (PBA). *New Directions for Child and Adolescent Development*, 2020(174), 85-100.
- Nowland R, Thomson G, McNally L, Smith T, Whittaker K. (2021). Experiencing loneliness in parenthood: a scoping review. *Perspect Public Health*. 141(4):214-225. doi: 10.1177/17579139211018243.
- Ohio State University Wexner Medical Center. (2024). Majority of parents experience isolation, loneliness and burnout. Retrieved at <https://www.news-medical.net/news/20240424/Majority-of-parents-experience-isolation-loneliness-and-burnout-survey-reveals.aspx>. 2-25-2025
- Pears, K. C., Kim, H. K., & Fisher, P. A. (2008). Psychosocial and cognitive functioning of children with specific profiles of maltreatment. *Child abuse & neglect*, 32(10), 958-971. doi: 10.1016/j.chiabu.2007.12.009.
- Peplau, L. A., & Perlman, D. (1982). Perspectives on loneliness. *Loneliness: A sourcebook of current theory, research and therapy*, 1-18.
- Piraino, C., Santelices, M. P., Escobar, M. J., Oyarce, D., & van Bakel, H. J. A. (2024). Parental burnout in the context of the socio-health crisis and its relationship with abuse and neglect. *Children and Youth Services Review*, 156, 107249. doi: 10.1016/j.chiayouth.2023.107249
- Roberts, G. C., Block, J. H., & Block, J. (1984). Continuity and change in parents' child-rearing practices. *Child development*, 586-597. Doi:10.2307/1129970.
- Roskam, I. & Larzele, R. (2024). International Investigation of Parental Burnout (Wave III). Retrieved at <https://www.uclouvain.be/en/research-institutes/ipsy/parental-burnout-research-lab>.
- Roskam, I., & Mikolajczak, M. (2020). Gender differences in the nature, antecedents and consequences of parental burnout. *Sex Roles*, 83(7), 485-498. doi: 10.1007/s11199-020-01121-5.
- Russell, D., Peplau, L. A., & Cutrona, C. E. (1980). The revised UCLA Loneliness Scale: concurrent and discriminant validity evidence. *Journal of personality and social psychology*, 39(3), 472. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.39.3.472>.
- Sanchez-Rodriguez, M. I. (2021). Gender differences in child maltreatment: Child sexual and physical abuse. *Honors Projects*. 828. <https://scholarworks.gvsu.edu/honorsprojects/828>
- Schmitz, S. C. & Krüger, P. (2023). Parental Burnout And Child Abuse And Neglect In Switzerland: Should We Screen For Parental Burnout To Prevent Child Abuse And Neglect?. *Ispcan Congress Edinburgh*, DOI: 10.13140/RG.2.2.18483.40486.
- UNICEF. (2024). Nearly 400 million young children worldwide regularly experience violent discipline at home. Retrieved at <https://www.unicef.org/press-releases/nearly-400-million-young-children-worldwide-regularly-experience-violent-discipline/2-25-2025>.
- Van Baarsen, B., Snijders, T. A., Smit, J. H., & Van Duijn, M. A. (2001). Lonely but not alone: Emotional isolation and social isolation as two distinct dimensions of loneliness in older people. *Educational and Psychological measurement*, 61(1), 119-135. Doi: 10.1177/00131640121971103.
- Van Roekel, E., Scholte, R. H., Verhagen, M., Goossens, L., & Engels, R. C. (2010). Loneliness in adolescence: Gene× environment interactions involving the serotonin transporter gene. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 51(7), 747-754. doi: 10.1111/j.1469-7610.2010.02225.x.
- VandenBos, G. (2007). APA Dictionary of Psychology American Psychological Association, Washington. 'Child neglect' 2007. Available online: <https://dictionary.apa.org/child-neglect>.
- Wechsler-Zimring, A., Kearney, C. A., Kaur, H., & Day, T. (2012). Posttraumatic stress disorder and removal from home as a primary, secondary, or disclaimed trauma in maltreated adolescents. *Journal of Family Violence*, 27, 813-818. doi:10.1007/s10896-012-9467-8.